

Kádártánc

Magyarországon egyedülálló, s lokálisan csak Tokaj-hegyalja Erdőbénye községében előforduló táncfajtának, az úgynevezett kádártáncnak az eredetéről úgy tudjuk, hogy német hatásra honosodott meg, valószínűleg a külföldön járó mesterlegények hozták haza ismeretét. A kádártánc a mesterségtáncok szűkebb csoportjába tartozik, előadása folyamán a kádárlegények hordóabroncsokkal a kezükben imitálva eltáncolják a hordókészítés minden fontosabb műveletét, miközben előadására kerülnek olyan akrobatikus elemek is, mint amilyen p. a pohár forgatása a hordóabroncs peremén.

A tánc előadása szorosan kapcsolódott a hegyaljai szüreti, vagy farsangi szokásokhoz, s a zártkörű kádárballon került előadásra fiatal legények által, akik jellegzetes kádársapkában léptek fel.

Különlegessége ennek a táncnak, hogy Magyarországon kizárólag csak igen szűk körben ismeretes (Tokaj-hegyalja), az ország más vidékein nem táncolják.

Egy erdőbényei kádármester levelében ezt írja Erdész Sándornak 1948-ban:

„Története: 1822-ben, 126 évvel ezelőtt Iglóról Erdőbényére települt egy kádármester, aki mint a kádáriparosság hagyományos táncát honosította meg itt a kádár táncot. Azóta nemzedékről nemzedékre száll itt ez a tánc-hagyomány és az évenként megrendezett kádárballon táncolják a kádáriparosság fiataljai. Helyi jelentőségét az 1930-as években lépte túl, amikor a tokaji bor propagálására rendezett Tokaji Szüreti Heteknek egyik eseményeként szerepelt a műsor ... A táncosok általában 15 évenként cserélődnek, amikor a fiatalabb korosztály tagjai veszik át a szerepeket. Jelenleg 23 évesek táncolják és csak azok ismerik, akik tőlünk látták táncolni.”

A bodnártánc leírásának egyik szép példája Szolnoky Lajos gyűjtése:

„Amikor a bodnártáncot táncoljuk, akkor a hordókészítést táncoljuk le benne. Ezért tartjuk kézben a mogyorófa pálcákat, mert régen az abroncsok is mogyorófaból készültek. Igyekszünk tánc közben minden mozdulatot utánozni, amit hordókészítésnél csinálunk. Amikor körbe szaladgálunk, akkor a hordóra az abroncsot verjük rá. Mikor visszafordulunk, akkor a hordónál is vissza kell fordulni, hogy ne legyen egyik oldalt magasabban az abroncs, mint a másikon.

Mikor az abroncs szétnyílik és egymás nyakába akasztva táncolunk, akkor az abroncs levágása és összeszegezése körüli vesződést utánozzuk. Mert mikor az abroncsot mérjük akkor, az tekergőzik össze vissza, sokszor a mások nyakába is.

Mikor az abroncsokkal összefonva és körbe szaladgálunk, úgy tartjuk az abroncsot, mintha fűrésznélünk. Ekkor a fűrészeléssel való körbejárást mutatjuk. Ezt a táncrészt különben is fűrészelésnek nevezzük.

A kis sapka azért a fejünkön, hogy ne lógjon a szemünkbe a haj, amikor dolgozunk, vagy más inkább, amikor tüzelésnél a forgácsot tesszük a tüzelőkosárba a lobogó haj lángot ne kapjon. Ilyenkor jól bele kell hajolni a tűz fölé.”

Dobozi József erdőbényei kádármester, a kádártánc hegedűs kísérője 1983-ban Ténagy József újságírónak a kádártánc eredetéről a következőket mondta:

„Rettenetes régi ez a kádártánc, a dédszüleink lehetnek, akik először megtanulták. Egy német család jött ide, ők hozták. Úgy mesélték, hogy amikor elérte a vég a nagyapát, a halálos ágyáról ő mondta el fiainak és unokáinak a táncot, így maradt itt a hagyomány. A régi

kádárbálokban természetesen ez volt a „fő szám”. Sokat elprimáztam már ezt a zenét, jó is lenne, ha átvinnék a vonót az utódok.”

Hotyek Attila erdőbényei kádármester egyik nagyon agilis kezdeményezője egy hagyomány életben tartásának és vezetője is a kádártánc csoportnak.

Jelenleg a Miklóssy, Szendrei és Hotyek család fiataljai és „öregei” (apák fiaikkal) táncolják e mesterségtáncot.